

Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ Lèk-kài tit-chióng-chiá

詹文聲教授台語薪傳賞歷屆得獎者

Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng miâ-toaⁿ

2020 nî 陳金花、陳金泉、蕭平治、陳慶約

2021 nî 江澄樹、蘇晏德

2022 nî 王朝賜、林麗姿、吳家銘、蔡貴珠、張淑真

2023 nî 曹芬敏、陳秀菊

2024 nî 林月娥、邱碧華、蔣日盈

2025 nî 余玉娥、康順添、郭乃文、白麗芬

2020 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Tân, Kim Hoa 陳金花 2020.11.22

Góa chiok ài kap lêng hun-hióng meh-sih, siâu-kài góa sī Tâi-lô-hōe Jîn-bú Hun-hōe-tiúⁿ. Góa 2004 nî bé thàu-thiⁿ-chhù ê sī, tō chhāi 1 ki “Tâi-oân Lô-má-jī Hiáp-hōe Jîn-bú Hun-hōe” ê khăng-páng, àn-sùiⁿ beh tòng-chò kàu-sek--ah. Chìn kám-siā Tâi-lô-hōe it-tit hō góa chò hun-hōe-tiúⁿ, kàu-taⁿ “Tâi-oân Lô-má-jī Hiáp-hōe Jîn-bú Hun-hōe” ê khăng-páng iáu tī-leh, mã kâ kàu-sek siat-pī kah bē-bái teh khui Tâi-gí khò-têng. Góa it-tit kâ Tâi-lô-hōe tòng-chò siōng chhin ê tōa-ka-têng. Tī chia kap chē-chē chiân-pòe hák-sip. Hiáng-siū Tâi-gí ê tōa-pó-thiap, ùi sim-koaⁿ-té hoat-chhut tùi Tâi-gí ê ài.

Thiaⁿ cheng bók-koe ê lêng teh kóng, ài kâ bók-koe tok kin, i chiah ē seⁿ khah-chē. In-ūi sít-bút tì-kak sèⁿ-miā siū ui-hiáp, tō ē phah-piàⁿ seⁿ-thòⁿ hiō-tâi. Góa mã sī án-ne. In-ūi tī Tiong-hoa Bîn-kok oai-chhoah ê kàu-iòk, góa kàu 43 hòe chiah chai-iaⁿ góa m̄-sī Tiong-kok-lâng. Sui-bóng lêng-hùn chhéⁿ--khí-lâi ah, m̄-koh mã keng-kak-tiòh chheng-chhun teh-beh kòe--ah. Góa tō kóaⁿ-kín chhiong-sit Tâi-oân kok hāng tì-sek. Kóaⁿ-kín phah-piàⁿ seⁿ-thòⁿ bat Tâi-bún ê lêng lâi chiáⁿ-chò bók-piau, koh kap lêng hun-hióng góa ùi thak Lô-má-jī khai-sí góa ê jîn-seng chiah kái-piàn ê kò-sū.

“Sú-bêng-kám” hō gōa ũ íong-khì. In-ūi chiok kiaⁿ Tâi-gí pha-huiⁿ, góa choân-cheng-sîn teh kàu-hák. Lô-má-jī Hiáp-hōe jîn-châi chē-chē, ũ lêng-lék khui-khò chai-pôe Tâi-gí lâu-su. Góa tiāⁿ-tiāⁿ teh siūⁿ, nā bô tong-chhō Tiuⁿ, Hók Chū i-seng tī siā-khu tãi-hák khui Tâi-gí-khò, beh ná-ū góa kin-á-jit khiã tī chia? Góa iōng chit-khoán sim-chêng, tòe lâu-su ê kha-pō chò. In-ūi ũ chò tō ũ hō pát-lâng ki-hōe. Chhin-chhiūⁿ Tiuⁿ i-seng ũ khui-khò tō ũ hō góa ki-hōe. Sớ-íiōng Jîn-bú Hun-hōe-tiúⁿ ê sin-hūn, kâ khui-khò tòng-chò giáp-bū. Ũ ki-hōe tō khui-pan, lâm-pak jī-lō pháu, m̄-khéng hioh.

Tû-khì góa ê bó-hāu Ko-su-tâi sớ-tiúⁿ Lâu, Chèng Goân kàu-siū siâu-kài góa khi Ko-hiông-chhī Tē-it Siā-tâi, kap Tiuⁿ, Giók-lêng chú-jīm iau-chhiáⁿ lán Tâi-lô-hōe khi Ko-su-tâi Gí-káu Tiong-sim khui-khò í-gōa, góa koh chú-tōng khi siā-khu hák-oân, Seng-kong Tâi-hák, kok siā-khu tãi-hák, hām kok-chióng thoân-thé khai-hoat khò-

têng. Khi ù khó-lêng khui-khò ê só-chài chih-chiap. Kā kà Tâi-gí Lô-má-jī tòng-chò sī seng-oáh tiông tē-it tiông-iàu ê tãi-chì, kòe he bô kà-jit ê seng-oáh. Mã ùi-tiòh “Kháu-pi Sit-giām Sió-hák” ê “Tâi-Lô Choan-àn” khi kàu Tâi-lâm Sin-hòa kà. Koh in-ùi kiaⁿ Gí-lân khiuⁿ bô--khi, kàu Gí-lân kà “Lô-má-jī ki-chhó. ”

Sui-jiân chìn cháu-chông, m̄-koh góa lóng chiok hoaⁿ-hí! In-ùi khò-têng kiát-giáp tō ē khòaⁿ-tiòh siu-sêng. Gún ê hák-oân tō ù lêng-lék iōng choân-lô siá LINE khai-káng kau-liú. Mã ē kau Tâi-bûn chok-phín chò kiát-giáp sêng-kó. Tû-khi Tâi-gí Lô-má-jī ki-chhó thák-siá-pan koh khui kok-chióng khò-têng pòe-phōaⁿ chē-chē lêng khó-kòe Tâi-gí-lâu-su. Hō in ù lêng-lék tī hák-hāu khiā tē-it sòaⁿ kà Tâi-gí. Khòaⁿ-tiòh kin-ní thâu-chit-pái ê hák-sū-āu Tâi-gí hák-hun-pan mã ù 20 gōa-ê khó--jip-khi, hō góa kám-kak chin khoài-lók. Chin ù kè-tát! Sûi-sī siūⁿ-tiòh a-bú ê òe, “Chò ke tiòh chhéng, chò-lâng tiòh péng.” “Sió-hō bē-kham-tit chiáp-lóh.” Góa sūi-sī tit-tiòh kó-lé. Sui-bóng tī bó-gí kè-tát chhò-loân ê hiân-tãi siā-hōe, m̄-tāⁿ bô Tâi-gí chu-goân, koh ē hông kong-kek. M̄-koh góa iáu-sī ē tī góa ê lêng-lék hoân-úi kè-siòk jīn-lō chò. Lán tãi-ke lóng-sī kiù Tâi-gíe i-seng.

Siōng ù thiau-chiàn--ê khò-têng sī Gí-lân! In-ùi góa sī Gí-lân-lâng, chai-iaⁿ kan-taⁿ Lô-má-jī chiah ē-tàng pó-liú tèk-sū ê Gí-lân-khiuⁿ. Chhau-sim peh-pak mã tī Gí-lân khui 2 kī--ah. Siūⁿ-khí góa beh kè lái Ko-hiông ê sī, goán a-pah kóng ê òe, “Ko-hiông hiah-hng, chit-chōa-lō tú-thiⁿ!” Chit-má bô-kâng--loh! Góa khùn-chit-chhéⁿ tō kàu-ùi--ah! Góa lī-iōng pài-gō hā-pan chhoân-chhoân--leh, chē pài-lák thàu-chá 1:30 Thóng-liân Kheh-ūn kàu Tâi-pak choán-ūn-chām, choán chē 6:15 Ka-má-lán Kheh-ūn, kàu Lô-tong chiah 7:30 niâ! Khi-kàu Tang-koe-soaⁿ iah-sī Má-sai ê kàu-sek lóng iáu hù-hù. Khai-sí chit-kang 6 tiām-cheng ê khò-têng. Hó-tit-ka-chài góa hó-khùn-phiah. Chū-sè-hàn tō ài chē-chhia, chē chiūⁿ iā-chhia tō khùn--ah. Chē kheh-ūn iā-chhia tō-sī góa bián-hùi ê lí-koán. Chē kàu Lô-tong siōng-bô mã khùn ù 6 tiām-cheng--ah! Tong-jiân ù cheng-sîn kóng-khò--ah. Hôe-têng kâng-khoán chē Ka-má-lán Kheh-ūn khi Tâi-pak choán Thóng-liân Kheh-ūn. Khah sin-khó--ê sī ài lô-hoân Michiluh sàng. Bô-lùn pòⁿ-mê kúi-tiám, i long-ē phòe-há p lâi chia-thâu chài--góa.

Goán khui-khò ê bó k-tek, tō-sī hi-bāng khiā tē-it-sòaⁿ ê lâu-su lóng-ài ē-hiáu Tâi-gí Lô-má-jī. Ē chio khìchham-ka Sêng-tãi ê Tâi-gí-jīn-cheng kiám-giām Lô-má-jī ê sit-lé k. Mã kó-lē in kiāⁿ góa kiāⁿ--kòe ê lō, khi chìn-siu sé k-sū. Tī góa chò pì-su-tiúⁿ 3 jīm lâi pòe-hùn chhiau-kòe 100 ùi Tâi-gí-lâu-su. Mã kó-lē chhiau-kòe 10 ùi khi thá k Tâi-bûn sé k-sū. Iáu ē-kì-tit Tiuⁿ i-seng kóng-kòe, “Lín ài tòng-chò ka-kī sī bī-lâi ê hāu-tiúⁿ, ài pòe-ióng ka-kī ù lêng-lé k chú-chhî chit-keng Tâi-gí há k-hāu!” Só-í gún it-tit nng-tī tē-it sòaⁿ 1 pan koh 1 pan khui-khò chio-lâng ó h Tâi-gí Pé h-ōe-jī. Chip-

lài tui chia chē-chē siàu-liân-lâng thoân-sêng bó-gí bûn-hòa, lè k-sú, chún-pī chiòng-châi lō-iōng ê chit-kang.

Su-liām Tēⁿ, Jī Giòk Bòk-su ū-lát ê siaⁿ-âu. Bòk-su sui-jiân lî-khui lán--ah, m̄-koh i ê cheng-sîn éng-oán tī--leh. Hôe-sióng chit pái chū-chhan ê sī, thiaⁿ-tiòh i kóng-khí bô-lâng thui-tián Tâi-gí khò-têng ê tãi-chì....., i teh hoân-ló. Góa m̄ chhin-sin chham-ú Bòk-su số iàu-i ê Tâi-oân Lô-má-jī Bûn-hòa-cheh ê tiū-pī hōe-gī. Bòk-su sī chit-iân chhōa-thâu chò Tâi-gí kàu-hák ê chiân-pòe. Tâi-gíe-tàng kiâⁿ kàu kin-á-jit chit-ē tiūⁿ-bīn, sī ū chiok-chē lêng sio liân-sòa phah-piàⁿ chiaⁿ ū--ê. Góa siūⁿ “Kok-ka Gí-giân Hoat-tián-hoat” eng-kai tui Tēⁿ Bòk-su ū kóa an-ùi--lah!

Thoân-sêng tō ná thoân sêng-hóe--leh! Tiuⁿ i-seng ùi Tēⁿ Bòk-su hia chiap chit-pha Tâi-gí kàu-hák ê hóe. Góa ùi Tiuⁿ i-seng hia koh chiap-tiòh chit-pha hóe. In-ūi tī Tâi-lô-hōe kian-chhî Tâi-gí Lô-má-jī kàu-hák, góa iōng chit-phak jiát-chêng ê hóe bân-bân á sio-chhut chiok-chē-lúi hoe. Che-kúi-nî lâi sin-lêng bē-chió, m̄ ū khah-chē siàu-liân--ê chhut-hiân. Chia-ê siàu-liân--ê piáu-hiân chiok-hó, chhiūⁿ súi-súi ê Tâi-gí-hoe. Ū pân Tâi-bûn Phok-lám hōe, chhut-pán Tâi-gí òe-pún, siá chok, ián hì-kiòk, kóng Tâi-gí gín-á-kó, tī hák-hâu khiã tē-it-sòaⁿ ê Tâi-gí lâu-su. Kè-siòk chìn-siu-ê.....Hôe-thâu khòaⁿ chhiūⁿ him-sióng pah-hoe, hō góa ū tām-pòh-á an-ùi. Bāng-sióng che Tâi-gí sêng-hóe koh-chài thng-thòaⁿ, sio hō koh khah iām koh khah jiát.

Kám-siā 2004 nî Tiuⁿ i-seng siāu-kài góa jip Tâi-lô-hōe. Kám-siā 2006 nî tī Chiúⁿ, Ūi Bûn kàu-siū hia cheng-chhú tiòh Jîn-bú hun-hōe-tiúⁿ. Góa kám-kak chò hun-hōe-tiúⁿ chiok kong-êng. Kám-siā Chiam, Bûn Seng kàu-siū koan-khoán thîn Tâi-gí. Ē-tàng tit-chióng góa sit-châi chiok hoaⁿ-hí. Chiok kám-siā thui-chiàn-lêng hō góa tī "hoa-kah chi-ní" ū ki-hōe tit che êng-iāu. Góa tin-sioh chit-ê êng-iāu, kám-kak jîn-seng chhiūⁿ ut kim-pòh-á, chhiūⁿ khong-kim--ê kâng-khoán! Góa beh ká chit-ê chióng hiàn-hō số-ū pòe-phōaⁿ góa ê chiân-pòe kap góa ê lâu-su, hák-seng, koh góa chhù-lâi ê lêng. Góa beh pó-chhî sin-thé kiân-khong it-tit chò Tâi-gí ê sū-kang bô thè-hiu. Chòe-āu Góa ká 2 bân khơ ê siúⁿ-kim koan-hiàn hō góa ê lèk-sú lâu-su “Ōng, Chiau Êng Chhut-chheh Ki-kim.” Kám-siā lâu-su khan-kà. Ōng-bāng lâu-su ê chheh sūn-lī chhut-pán, hō khah-chē lêng liáu-kái Tâi-gí lèk-sú, an-ùi lâu-su chài-thian chi-lêng. Seⁿ tī Tâi-gí hong-hûn put-pêng ê nî-tâi, lán tãi-ke ài ká ì-chì khioh chò-hóe kè-siòk phah-piàⁿ, tui-kiú Tâi-gí Lô-má-jī bûn-jī hòa!

2020 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Tân Kim-chôaⁿ 2020.10.31

Tâi-seng ài kám-siā Siōng-tè, siúⁿ-sù lán chit-tè chiâⁿ súi ê tó-sū kok-ka—Tâi-oân, hō lán khiā-khí tī chit-ê sǒ-chāi, koh hō lán chin-súi ê jí-giân--Tâi-oân-ōe.

Chóng-sī lán Tâi-oân-ōe khiok tng-kī tī sit-bîn thóng-tī ap-chè ê kàu-iók cheng-chhek, tek-piát sī KMT “Tòk-chun Hôa-gí, pài-thek Tâi-gí” ê jí-giân cheng-chhek ē-bīn, lī-iōng mùi-thé thoân-pò, chhau-lōng thiú-hòa, hō Tâi-oân-lâng tui ka-kī sit-khì sìn-sim, tì-sú bô jí-giân ì-sek, chin-chōe-lâng chiū úi m̄-kóng pìⁿ-chòe bōe-hiáu kóng, lú bōe-hiáu kóng chiū lú m̄-káⁿ kóng, lú m̄-káⁿ kóng chiū lú bô-ài kóng, ok-seng sūn-khoân ê kiát-kó, hō lán ê bó-gí chiâⁿ-chòe hiân-kim chit-khoán hō-lâng kám-kak chiok kan-khó-sim ê iūⁿ-siúⁿ.

Ka-chài Siōng-tè heng-khí ũ ì-sek ê Tâi-oân-lâng, khòaⁿ-tiòh chit-khoán hiân-siōng, m̄-goân khut-hòk che bô-lí ê kiông-koân ap-chè, kam-goân tau-jip hòk-chín bó-gí ê thoân-seng kang-chok, sit-chāi sī góa ê hok-khì.

Góa chiū-sī 2001 nî ùi pǒ-kàu-kài choán-hiòng tau-jip bó-gí thui-tōng ê kàu-iók kang-chok, góa chhim-chhim kám-kak “Thòng-khó ê lâng, bô pi-koan ê khoân-lī”, 20 gōa-nī lâi tī hák-hāu, siā-khu, khi-giap, kàu-hōe chiông-sū bó-gí ê kàu-hák, mā chham-ú chin-chōe iú-koan bó-gí thui-tōng kap kàu-iók kái-kek ê kong-kiōng sū-bū, chiū án-ne tit-tit chò, tiām-tiām-á chò, bô ũi-siáⁿ-mih, chiū kan-ta òng-bāng “bó-gí ê àm-mê” ē kóaⁿ-kín “thiⁿ-kng”.

Góa mā beh chià chit-ê ki-hōe, kám-siā góa ê bó-hōe--Tâi-pak Siang-liân Tiúⁿ-ló-kàu-hōe, tng-kī thê-kiong chu-goân, tau-jip siā-khu Tâi-gí-bùn ê thui-tōng kap kàu-iók kang-chok.

Kám-siā góa ê thài-thài kap ka-têng, tng-kī jím-siū góa chin bô-êng koh thàn bô-chíⁿ, m̄-nā kā chhù kòr kā chiâⁿ hó-sè, koh ũ hó ê kang-chok kap siu-jip, hō góa ē-tàng bô keng-chè ap-lék bián hoân-ló khi chò góa jīn-úi chiâⁿ iàu-kín ê tãi-chì, i bô oàn-giân ê jím-nāi chiū-sī góa siōng-tōa ê chi-chhî.

Kám-siā tī chit tiâu bó-gí thoân-seng ê lǒ kap góa tâng-kiáⁿ hō góa chi-chhî kó-

lê ê hâk-seng, pêng-iú, lâu-su kap góa ê ka-têng, chit-ê êng-kng sī lán chòe-hóe phah-piàⁿ ê khéng-tēng, kap ták-ke hun-hióng chit-ê hoaⁿ-hí, chit-má nî-hòe khah chōe, góa chí-hó chit kang tòng-chò nng kang chò, òng-bāng chāi-chō khah-chōe siàu-liân pêng-iú chham-ú Tâi-gí ê thui-tōng kang-tēng.

Kám-siā Chiam Bùn-seng kàu-siū thê-kiong Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ, hō lán chin-hó ê kó-lê, kám-siā ták-ke.

陳金泉 2020.10.31

代先愛感謝上帝，賞賜咱一塊誠摯的島嶼國家—台灣，予咱khiā起佇這ê所在，閣予咱真摯ê語言—台灣話。

總是咱台灣話卻長期佇殖民統治壓制ê教育政策，特別是KMT「獨尊華語、排斥台語」ê語言政策下面，利用媒體傳播，操弄醜化，予台灣人對家已失去信心，致使無語言意識，真濟人就位毋講變作袂曉講，愈袂曉講就愈毋敢講，愈毋敢講就愈無愛講，惡性循環的結果，予咱ê母語成做現今這款予人感覺足艱苦心ê樣相。

佳哉上帝興起足濟有意識ê台灣人，看著這款現象，毋願屈服這無理ê強權壓制，甘願投入復振母語ê傳承工作，咱在做就攏是鬥陣拍拚ê兄弟。我有機會參與這ê重建ê工程，實在是咱ê福氣。

我就是2001年位補教界轉向投入母語推動ê教育工作，我深深感覺「痛苦ê人，無悲觀ê權利」，20外年來佇學校、社區、企業、教會從事母語ê教學，嘛參與真濟有關母語推動俗教育改革ê公共事務，就按呢直直做、恬恬仔做，無為啥物，就干焦向望「母語ê暗暝」會趕緊「天光」。

我嘛欲藉這個機會，感謝我ê母會—台北雙連基督長老教會，長期提供資源，投入社區台語文ê推動俗教育工作。

感謝我ê太太俗家庭，長期忍受我真無閒閣趁無錢，毋若共厝顧甲誠好勢，閣有好的工作俗收入，予我會當無經濟壓力免煩惱去做我認為誠要緊ê代誌，伊無怨言ê忍耐就是我上大ê支持。

感謝佇這條母語傳承ê路俗我同行予我支持鼓勵ê學生、朋友、老師俗我家庭，這個榮光是咱做伙拍拚ê肯定，俗逐家分享這個歡喜，這馬年歲較濟，我只好1工當作2工做，向望在座較濟少年朋友參與台語ê推動工程。

感謝詹文聲教授提供台語薪傳賞，予咱真好ê鼓勵，感謝逐家。

2020 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Lahjih 蕭平治 2020.10.31

Chiâⁿ hoaⁿ hí lâi niá Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ. "Tiòh chiáng kám-giân" góa lóng thòk hō ták ê thiaⁿ. Khéng-tēng góa kiâⁿ ê lō, khéng-tēng góa chò ê kang.

Kám-siā Chiam Bùn-seng kàu-siū ê Tâi-gí sin-thoân-siúⁿ. Kám-siā Tâi-oân Lô-má-jī hiáp-hōe chhui-chiàn, kám-siā kok ũi phêng-sím khéng-tēng. Chit ê chiáng-siúⁿ siāng tōa ê ì-gī sī: "Khéng-tēng góa kiâⁿ ê lō, khéng-tēng góa chò ê kang."

1991 nī chiah chai siáⁿ-mih sī sîp-ngó-im, khai-sí thoân-thóng im-ün gián-kiú, siūⁿ boeh chò Hàn-òh sian-á. 1993 nī chiap-siū Tēⁿ Liông-úi kàu-siū, "Hàn Lô lâm-siá" Tâi-gí-bùn koan-liām khé-sī, siá chhut thâu-chit-phiⁿ Tâi-gí-bùn "A-pa ê lók-kak hun-chhoe", tō kái-piàn hong-hiòng, kā "Seng-oáh Tâi-gí" chhui-sak chiâⁿ-chò góa ê sū-kang, boeh su-siá seng-oáh Tâi-gí Tâi-gí-bùn, choát-tùi su-iàu PĒH-ŌE-JĪ.

Koan-liām ín-chhōa khai-liām, khai-liām ín-chhōa hák-sip. Tâi-bùn thong-sìn, Tâi-bùn bóng pò sī niū-sit, Tâi-gí bāng "taigu@googlegroups.com" siā-thoân sī góa cheng-chìn ê hó só-chāi. Tiān-náu, Tâi-gí su-jîp-hoat sī siāng tiōng-iàu kang-khū, òh Email, òh chiūⁿ-bāng chiâⁿ-chò pit-iàu jît-siāng, tū-liáu ka-kī chìn-siu, mā iōng-sim tī kok-siό lāu-su ê kàu-hàk chhui-kóng.

Ūi TW301 kàu "HOTSYS HAHSYS" kàu "KKS Tâi-gí su-jîp-hoat" kap Sìn Bōng Ài Tâi-gí Kheh-gí su-jîp-hoat "FHL Taigi Hakka IME", m̄-nā an-chong sú-iōng, mā thèh-chhut ì-kiàn hō khai-hoat-chiá chham-khó, ũi-tiòh PĒH-ŌE-JĪ Tâi-gí-bùn, ũ kàu ke-pô cháp-chhap, tián-hiān Lahjih kam-chhó kò-sèng pún-chit.

Lîm Chùn-iók tiúⁿ-ló kóng, "Hàn lô su-siá, Ông Iók-tek kàu-siū chú-tiuⁿ", Tēⁿ Liông-úi kàu-siū thê-chhiòng, Tēⁿ Liông-kng sin-seⁿ chhòng-pān "Tâi-bùn thong-sìn" lâi sit-chiān. Góa sī tiòng-sit chi-chhī-chiá, it-tit hoaⁿ-hí kin-tòe āu-piah phah-piàⁿ.

1997 nī Lī Heng-chhiong kàu-siū chí-tō khan-kà siá "Tâi-oân siók-gí kiām sng tiⁿ", tit-tiòh kàu-iók-pō chiáng-lē, sī khéng-tēng góa ê chài-tiāu. 2020 nī ê kin-á-jit, tit-tiòh Chiam Bùn-seng kàu-siū ê Tâi-gí sin-thoân-siúⁿ, sī khéng-tēng góa kiâⁿ ê lō sī chèng-khak ê lō, khéng-tēng góa chò ê kang sī ũ ì-gī ê kang.

Kám-siā ták-ke! Kám-siā ták ê lâi kā góa kó-lē.

2021 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Kang Têng-chhiū

Kok-ūi sian-chìn í-kip Tâi-oân Lô-má-jī Hiáp-hōe ê iú-chì ták-ke pêng-an. Tâi-seng kám-siā “Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ” chú-pân tan-ūi, hō góa ũ chit-ê ki-hōe, thang tī chia kóng chhut góa ê kám-sióng. Góa siōng-tōa ê kám-sióng, sī góa pí chāi-chō ê sian-chìn khah-bân bó-gí kak-chhéⁿ, só-í, it-tēng ài pí-lâng koh-khah phah-piàⁿ, chiah tòe ē-tiòh chu-ūi sian-chìn ê kha-pō.

Koh-lâi, kóng-tiòh góa ê tâi-gí kak-chhéⁿ, sī tī 1996 nî khòaⁿ-tiòh chit-pún kiò-chò «Tâi-gí Sè-kài» ê chấp-chì, hiông-hiông hoat-kak ka-kī goân-lâi sī chit-ê tâi-gí ê chheⁿ-mê-gû. Ūi hit-chūn khai-sí, chiah chit-pō chit-pō ták-jip tâi-gí chit tiâu lō. Chhím khai-sí chham-ka kok-chióng kah tâi-gí-bùn ũ koan-hē ê gián-sip, kàu āu--lâi chham-ka tâi-gí jīn-chèng khó-chhì, sòa-lòh, chìn-jip sió-hák kà tâi-gí, koh chit-bīn khì thák gián-kiú-só. Ūi tâi-gí thiaⁿ kóng thák siá ê piáu-hiân lêng-lèk, it-tit kàu tâi-gí tì-sek ê jīn-bat lêng-lèk, hō góa ũ choân-bīn ê tâi-gí choan-giap, ē-tàng tī tâi-gí-bùn ê téng-bīn chò hōng-hiàn, che sī góa chit-ê sí-chūn siōng hoaⁿ-hí tãi-chì.

Sè-hàn kóng tâi-gí hō lâu-su kòa káu-pái-á kah hoat-chiⁿ, siông-sìn chin-chē lêng chham góa kâng-khoán. Hit-chióng bô-hó ê kám-kak, tì-sú ka-kī chhōa-bó seⁿ-kiáⁿ liáu-āu, bô-ài kà ka-kī ê gín-á kóng tâi-gí. Chin put-hēng góa tō sī chit-chióng lêng. Ka-chài goán nng-ê gín-á, ke-kiám ũ gōa-má tau kò, chiah bô hō in tâi-gí ê chih tng--khì. Só-í ùi góa tâi-gí kak-chhéⁿ liáu-āu, kian-chhī ài kah in kóng tâi-gí.

Chòe-āu, góa siūⁿ beh hō koh-khah chē só-chai thiaⁿ ē-tiòh tâi-gí, beh hō tâi-gí koh-khah seng-oáh-hòa, m̄-koán chheⁿ-hūn iah-sī sèk-sāi, m̄-koán bīn-tùi-bīn iah-sī kóng tiān-ōe, hui put-tit-í, it-tēng lóng iōng tâi-gí hām lêng tùi-ōe, hō thau-khak lāi chiâu sī tâi-gí ê su-khó. Hi-bāng ták-ke kah góa kâng-khoán, hō ták só-chai lóng thiaⁿ ē-tiòh tâi-gí, sī thui-tōng tâi-gí siōng hó ê hong-hoat. Kám-siā ták-ke.

Kang Têng-chhiū

20211228 Tâi-tiong Pak-tūn Siōng-tek kok-sió

2021 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Sơ Iàn-tek

Góa Sơ Iàn-tek 1959 nî chhut-sì, Ko-hiông Lō-tek lāng. Tī 40 tang-chêng góa ê sìn-gióng tùi bîn-kan chong-kàu kái sìn Kì-tok liáu-āu, Tī 1984 nî su-tong-sī 26 hòe, Ū tī Lō-tek Tiúⁿ-lò kàu-hōe òh Pêh-ōe-jī, Che tùi Tâi-gí kàu-hák ũ chin tōa ê pang-chân.

1995 nî 3--goéh chham-ka Tâi-lâm sîn-hák-īⁿ Siā-hōe gián-kiù-só Tâi-gí-bûn su-chu-pan tē-it-kí. Kun-tòe Tīⁿ Jī-giòk bók-su ê kha-pō khai-sí kiáⁿ Tâi-gí-lō, Kàu taⁿ chiong-kīn 27 tang bô thêng-pō. Chit 20 kúi-tang bat tī kàu-hōe, pó-sip-pan, bîn-kan siā-thoân, siā-khu tãi-hák, kok-tiong-siò kà Tâi-gí. Bat tī Kok-bîn-tóng tiám-miâ chò kì-hō ê tē-hā tiân-tâi chú-chhi Tâi-gí kàu-hák ê chiat-bók. Tī hák-hāu kà Tâi-gí 20 tang, Ē-tit-thang kóng sī choân-chit ê Tâi-gí lâu-su. Siōng kah-ì ê hêng-chhù sī chí-tō hák-seng siá Tâi-gí-si kah piàn kī-sút(mô-sút), Gín-á-si ê chok-phín chhiau-kòe 1000 siú. Chio hák-seng lâi chham-ka Tâi-gí jīn-chèng mā sī góa ê choan-bûn-kho, Tâi-iok chio 2000 lāng lâi chham-ka Tâi-gí jīn-chèng. Chū-iú sī-pò, Tâi-oân kàu-hōe kong-pò, Kong-sī Tâi-gí-tâi mā bat lâi hák-hāu chhài-hông góa kà Tâi-gí ê phiat-pō.

Chit-pái chin kám-siā Tân Kim-hoa lâu-su ê chhui-chiàn, hō góa ũ ki-hōe tit-tiòh Chit-ê chióng-siúⁿ. Kìⁿ-nā kiáⁿ--kòe lóng ē lâu-lòh kha-jiah, Tâi-gí-lō éng-oán bô thêng-pō, Tâi-gí-lāng kah ko-toaⁿ khùn kăng-pâng, Tâi-bûn-lāng pit-chiam kah lāng bô sio-kâng.

Tùi Iông-bêng kok-tiong kàu Tiân-tiong, Tùi Tiân-tiong kàu Tām-chúi Chin-lí tãi-hák, Kah Tâi-lô-hōe tàu-tīn 20 tang. Tâi-gí sī góa ê bớ, Góa beh pōe lí it-seng bô thêng kha-pō, Ū Tâi-gí ê lō-tô góa m̄-kiaⁿ kan-khó, Lán nng-lāng ê kám-chêng hō lāng him-bō, M̄-koán sī hong àh-sī hō, Lán lóng chhēng kăng chit-tiâu khò, M̄-koán thiⁿ jōa σ hō lóh jōa chhō, Ták-kang pōe lí khai-káng sán-pō. Tâi-gí sī góa ê ang, Lí ê òe-gí siōng chheng-phang, Góa beh tòe lí chit-sì-lāng, Kā lí lám-tiâu-tiâu lóng m̄ pàng, M̄-koán tōa-ke àh-sī sió-hāng, Éng-oán tah-sim pōe lí khai-káng, M̄-koán hong-thai àh-sī tē-tāng, Ták-kang tīⁿ-tòe pōe lí chhut-phāng. Tâi-gí sī góa ê chêng-jīn, Ū lí m̄-bián hái-bī san-tin, Ài lí bô-su-iàu goân-in, Ū lí tâng-kiáⁿ ták-kang hó lóh-bîn, Tâi-bûn siá-chok siōng-kài chhin, Sui-bóng Tâi-oân-lāng kah lí sio-siám-sin, Góa beh tī Tâi-oân kā lí thng-thòⁿ têng-kin.

Kám-siā ták-ke ê thiàⁿ-sioh kah chi-chhî, Chiok Tâi-gí chá-jit chhut-thâu-thiⁿ.

2022 Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

林麗姿

Lim Lē-chu sī góa ê miâ, 漢字寫做林麗姿, 1954年tī南投市出世, 自細漢就有真好ê台語環境kah真傳統ê家庭tōa-hàn, 2002年教育部舉辦ê國中小學鄉土語言教師考試合格, 開始tùi台語文學有beh探討ê熱情。2006年提早退休轉任台語老師, 從事台語教學chiah真正接觸台語文, ùi-tiòh學習專業理論來提昇ka-tī ê素養, 開始tī台語文領域學習求進步參加各項相關研習, 真hèng-ūn sī國立成功大學

台語文學分師資班來台中開課, 我mā thê-tiòh國立成功大學培育「台灣母語教學師資培訓」碩士學分修習科目chóng-kiōng 21學分結業。

我tùi繪本真有興趣, tiāⁿ-tiāⁿ sì-kè chhōe繪本來看, m̄-koh chhōe lâi chhōe khi péng lâi péng-khi khòaⁿ lâi khòaⁿ khi lóng iōng英語iah-sī華語寫ê, chin-chiàⁿ khòaⁿ tiòh用台語發音ê繪本mā-sī iōng漢文寫ê。2007年考入國立成功大學台灣文學所語言組讀冊, 有正規進階式ê專業學習環境kah相關研究, 我iōng「台語繪本的詞彙研究」提出論文, 順利通過考試thê-tiòh碩士學位, chiông-chhú kàu-siū chhōa góa kiâⁿ gián-kiù ê lō-sòⁿ。

我真愛教冊, 經過教育部本土語言台語檢定合格, tī台中市國中本土語社團、國小、幼兒園台語文教學到今, 2022年參加高級中等學校本土語文教師36小時研習、認證考試thê-tiòh證書開始tī高中教冊。Tī台語教學téng-bīn sui-jiân gín-á ê nî-kí ū chin-tōa ê chha-piát, ùi tiòh lán ê台語我真用心, 我有教育ê熱誠iáu ē-tàng hoat-hui siōng-tōa ê kong-lêng。我tùi教學來訓練學生參加台語各項比賽lóng ū chiâⁿ hó ê成績, 另外tāk年歇熱擔任夏日樂學ê講師, 指導學生寫台語散文、台語詩...等, koh sī台中市台語文化協會舉辦台語gín-á營ê講師, 訓練學生台語口說藝術表演。Tī靜宜大學推廣部「台語文教師增能研習班」擔任講師; koh tī台中教育大學、彰化師範大學、靜宜大學「台語認證輔導研習班」擔任講師、國教署舉辦「中等教師台語認證增能研習」講師...等。

感謝kàu-siū ê khan-sêng, hō góa ū ki-hōe tī台灣羅馬字協會做事工, tī Tâi-gí-bûn ê bú-tâi做過台灣文學館「白話字數位典藏博物館建置」研究助理, 「國民小學鄉土語文教材教法」、「台灣民間文學歌仔冊小事典編纂出版」、「中等學校本土語文教材教法課程研發方案」撰搞委員, 「台灣民間文學有聲書」專案主編、「建置本土語言線上教學」之骨幹老師、《A級真簡單》, 金安文教台語文編輯委員。Tùi台語各方面文學ê保留kah chhui-sak, 我lóng tòe

siǎn-pái ê kha-jiah, chhōe lán台灣ê鄉土文化代代相傳koh創新, tō sī án-ne ê siūⁿ-hoat 我kah曹芬敏老師合作著作《台語文VS多元創意意象》chit-pún chheh為台語保留chit-kóa民間鄉土文學, hō lán ê母語文化教育ū傳承。

我kah-ì團體活動, ē參加kok-chióng社團, 我有積極熱誠ê服務態度, tī團體ê人際互動téng-bīn我學習溝通技巧kah多功能ê專業訓練, tī科技ê時代我siūⁿ-beh發揮ka-tī教學專長, 支持用「台語」iáh-sī「台灣話」ê族語名稱。Ng-bāng kah樂齡sī-tōa分享來jīn-bat本土語言。我是台中市文化資產古蹟導覽人員, tī導覽古蹟時會用台語做主要語言, soan-thoân保存本土語言「台語」是一件chin重要ê tǎi-chì, mā達到教學相長是siōng-tōa ê興趣。

2022 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Ngô Ka-bêng

Tâi-ke pêng-an! Góa sèⁿ Ngô, miâ Ka-bêng. Tâi-ke khah chai-iaⁿ--ê sī góa ê phian-miâ, hō chò Hê-bí.

Chit pái chin êng-hêng, thang lâi niá chit ê siúⁿ. Ài seng kám-siā Tân Kim-hoa sian-siⁿ khòaⁿ góa ũ kàu, kâ góa chhui-chiàn. Ē lâi chò Tâi-gí-bùn sū-kang, tòh sī khòaⁿ tiòh in chit iân-

-ê, chiáh kah thè-hiu ê hòe, koh hiah piàⁿ-sì. Hō góa chin kám-tōng, mã liòh-á kiàn-siàu. Phêng in khah siàu-liân--ê, bô kúi ê lâng jip-lâi chò chia ê khang-khòe. Án-ne beh thoân hō siáng--leh? Sớ-pái góa ùi 2017 nî tòh choán-tô, hē-goân Tâi-gí-bùn chiáⁿ chò 1-sì-lâng ê chì-giáp.

Khêng-sit, 2017 nî kàu taⁿ mã chiah 6 tang niâ. Lâi kap lâng chò-hóe niá chit ê sin-thoân siúⁿ, ũ tām-pòh-á pháitⁿ-sè. Koh khah ũ chu-keh--ê phah-sng iáu chin chē. Siūⁿ-siūⁿ--leh, Tâi-bùn Ke-si-mī to chiok khiàm chíⁿ, iáu sī bīn-phòe khah kâu--leh, ũ chu-goân thang kè-siòk chò tãi-chì khah iàu-kín.

Chit kúi tang, góa teh chò ê sū-kang ũ 3 ê tōa hong-hiòng. Kap tãi-ke hun-hióng.

Thâu 1 ê sī Tâi-bùn Ke-si-mī, lī-iōng góa ê choan-tióng, iā tòh sī nng-thé khai-hoat ê ki-sút, lâi lī-ek Tâi-gí-bùn hák-sip chiá. Chú-iàu teh chéng-lí Tâi-gí sū-khò, siat ChhoeTaigi sū-tián, chò PhahTaigi su-jip-hoat. Òh Tâi-gí, siá Tâi-bùn, píⁿ chò khin-khó tãi. Mã ũ khai-hoat 1 kóa pang-chān hák-sip ê giàn-mh, chhin-chhiūⁿ Tâu Tâi-gí. Chit ê kè-ék sớ chò--ê, chē-chē lâng tác kang teh lī-iōng. Chit khoán tōa kang-têng sī teh phah kin-ki, chu-goân soah chió kah, bô kúi ê lâng chi-chhî. Tâi-bùn Ke-si-mī tng-kí kong-khai bō khoán, mã sī 1 khoán siā-hōe ũn-tōng ê hêng-sek. Lô-hoân tãi-ke koan-khoán chi-chhî.

Tē jī hāng, sī Tá-káu Tâi-gí Khai-káng-siā. Ûi góa chham-ú thak-chheh-hōe liáu-âu, tauh-tauh-á khai-sí tau-saⁿ-kāng. 2018 nî kàu 2020 nî chiap siā-tiúⁿ ê sī, chiong i hùn-khoah, chiáⁿ chò ná NGO ê kong-lêng, tui siā-hōe tãi-chiòng chhui-sak Tâi-gí-bùn. Tī 2019 nî koh pān 1 kò goéh 20 tiūⁿ hiah tōa ê hoat-tōng, hō chò Tâi-bùn Phok-

lám-hōe, hō Tâi-gí-bûn pìⁿ chò sî-kiâⁿ ê mih. Tá-káu Tâi-gí Khai-káng-siā kap Tâi-bûn Phok-lám-hōe chiâⁿ chò phín-pâi liáu-âu, tī kû-nî 2022 nî, góa koh hoat-khí sêng-lip Tá-káu Tâi-gí-bûn Chhiok-chìn Hiáp-hōe. Hiân-chhú-sî góa tam-jīm lí-sū, kòe-kè, kap khò-têng chơ chơ-thâu. Hó-ka-chài chit-má choân sè-kài lóng ũ iú-chì lâi hōng-hiàn i ê lêng-lék. Tâng-chê kiâⁿ, ke khah ũ khùi-lát. Khioh-khí tak kò goèh ũ pân chē-chē hoat-tōng, gún chûn--nî khí, Pêh-ōe-jī ê khò pòàⁿ tang khui 1 pái. Ūi ki-chhó pan, chìn-kai pan, kàu Choân-bîn Tâi-gí Jīn-chèng kap Pêh-ōe-jī Kiám-tēng ka-kiông pan. Choân-pō kō Pêh-ōe-jī lâi kà. Hō koh khah chē lêng chai-bat siá Pêh-ōe-jī ê lī-ek kap ì-gī. Chit-má kan-na gún ũ án-ne chò. Chit ê bók-phiau mā siōng háh lán chit ê siúⁿ só kóng--ê. Hoan-gēng lâi chàn-chō gún hiáp-hōe, pang-chān gún kè-siòk chò chia ê kang.

Tē 3 hāng, sī Tâi-gí Niau. Chit ê phín-pâi sī góa kap gún khan-chhiú só chhòng-lip--ê. Sī 1 khoán gí-giân hêng-siau ê chhiú-lō, gí-bûn kong-kéng, mā sī siā-hōe sit-giām. Ū ki-hōe chia kap tãi-ke hun-hióng.

Lō-bóe, kám-siā Tâi-lô-hōe siat chit ê siúⁿ, hō kian-chhî chhui-sak Tâi-gí, chhui-sak Pêh-ōe-jī ê lêng, ũ ki-hōe thang hōng o-ló, m̄-sī hōng mē niâ. Kám-siā phêng-sím khéng-tēng. Kám-siā Chiam Bûn-seng koan-khoán, siúⁿ-kim thang chi-chhî góa kè-siòk chò Tâi-bûn Ke-si-mī chit ê khang-khòe. Ì-gī put-chí-á tōa. Koh ài tèk-piát kám-siā gún khan-chhiú. Nā m̄-sī beh kà i kóng Tâi-gí, góa mā bē lâi sèk-sāi, him-sióng ka-tī ê gí-giân kap bûn-jī.

Ng-bāng lán Tâi-oân òe, Pêh-ōe-jī, iā tòh sī Tâi-oân jī, kap lán Tâi-oân lêng, ũ 1 kang ē hō jīt-thâu chiò tiòh kng. Kám-siā!

2023.01.14

2022 Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

蔡桂珠

蔡桂珠台灣雲林縣人，國立台灣師範大學臺灣文化及語言文學研究所碩士畢業、銘傳大學教育暨應用語文學院教育研究所碩士畢業。民國91年參加教育部辦理國民中小學鄉土語言(閩南語)教學支援人員語言能力檢核通過，後續繼續提著教育部高級認證佻成大台語能力高級佻專業級的ê認證。對91年8月份開始佇桃園市蘆竹區山腳國小做台語教學支援人員，到目前為止捌佇山腳國小、光明國小、大竹國小、海湖

國小教台語，目前是桃園市蘆竹區海湖國小的台語代理教師。

佇教學方面，桂珠以thui-sak台語成做使命感，教學期間以活潑趣味生活化ê教學予囡仔學習台語，除了聽、講、讀、寫以外，閣定定利用無上課ê時間指導學生囡仔參加台語朗讀、演講、情境演說、字音字形、講古ê比賽定定著等。嘛有參與桃園市教育局本土語言補充教材創作、擔任十二年國教課綱國民中小學標準本位評量國小台語領航教師、擔任台語相關研習的講師，thui-sak台語、共台語繼續iā-chéng落去。

除了教學以外，桂珠抱著終身學習ê觀念，定定參加台語相關的研習，充實教學的專業知識，成立台語讀冊會、擔任台語朗讀、演說、情境演說、字音字形的評審thê-poát優秀ê人才。積極參加thui-sak台語的社團活動，親像早期有參加抗議立法院刪除教育部母語認證經會活動、參加國家語言法公聽會，發表第一線母語教師的心聲，向望會當為本土語言盡淡薄仔心力。目前除了是桃園市蘆竹區海湖國小的台語代理老師以外，嘛是台灣母語聯盟理事、台灣母語教育學會常務理事、台羅會會員、語文競賽評審、台語教師研習講師、助教、十二年國教課綱國民中小學標準本位評量國小台語種子教師、十二年國教課綱國民中小學標準本位評量國小台語領航教師、臺北囡仔臺語夏令營講師、桃園市本土語言教師聯誼會會長。捌擔任過台灣母語教育學會桃園分會會長、桃園縣台語文化學會常務理事、理事、會員。

除了指導學生參加各種的台語語文競賽以外，家己嘛參加過台語朗讀、演講、字音字形的比賽，定定著等，佇99年參加全國語文競賽台語朗讀社會組第四名、100年參加全國語文競賽台語朗讀社會組第二名。第一本碩士論文就是用台語書寫《台語朗讀研究-全國語文競賽桃園台語教師為例》。

目前嘛是活字典編輯成員之一，佇95年、97年、101年、109年、110年捌得著桃園市績優

本土語言教師；106年、110捌得著桃園市績優代理教師，佇今年110學年度精進教師專業語課程品質-國民中小學教師素養導向優良教學示例獎勵計畫甲等；閣成立S2素養課程設計台語讀冊會，嘛配合桃園市教育局中教科做本土語言教師雙向溝通、媒介的管道。

桂珠抱著「先做予人看，才講予人聽。」終身學習理念自我勉勵，對教學支援人員一路不斷精進成長，對支援人員成做代理教師，完成兩個碩士學位。家己對工課的態度總是盡心盡力，代誌攏盡量共做予好，另外一方面學習教學的專業佻做人處事的道理。目前嘛佇國立清華大學國民小學加註語文領域本土語言閩南語專長學士後教育學分B班讀冊，準備參加明年六月份ê教師資格考試，期待會當繼續共台語iā-chéng落去並且開花結果。

2022 Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

王朝賜

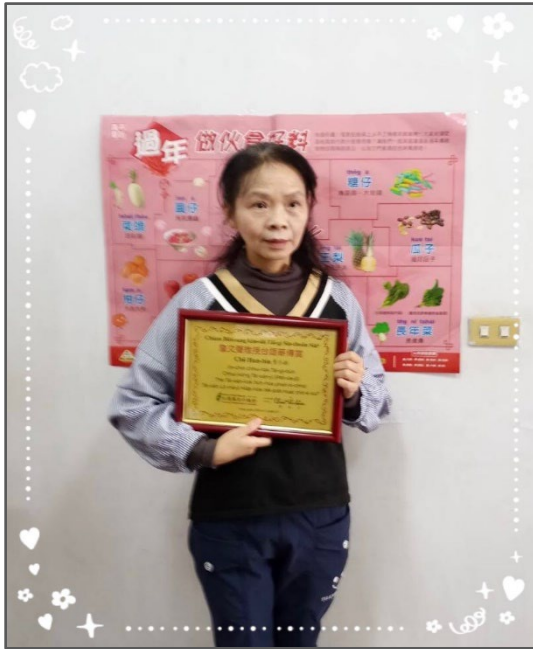

張淑真

2023 Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Chô Hun-bín

Thâu-khí-seng kám-siā 詹文聲教授，設立台語薪傳賞，che-sī hō thui-sak Tâi-gí ê iú-chì siōng-tōa ê kó-lê hām khéng-tēng.

長期以來，行台語這條路，攏是佇「堅持」兩字信念，喙齒根咬咧咧走從。沿路閣有大細粒石阻塞，好佳哉，有愛台語信念和助力互相贊聲相槌，才有氣力繼續拍拚。

感謝詹教授設立「台語薪傳賞」，這座獎牌，敢若是得著「台語奧斯卡」全款，感覺著阮的拍拚有予人看著，能力有受著肯定，多謝再多謝詹教授。

Kà-chheh tang-tiong, chóng-sī tī khò-tēng khng-chhàng chòk-kûn gí-giân ê tēng-ūi : hō hâk-seng liáu-kái tiòh ka-tī sī Tâi-oân lîng, lán ê bú-gí sī Tâi-gí, hō hâk-seng kóng Tâi-gí, ài Tâi-gí, ài Tâi-oân.

Góa kî-thâi ka-tī tī kàu-iók tiūⁿ hoat-hui chiàⁿ-hiòng ê éng-hióng-lát, sit-hiân góa ê kàu-iók lí-liām, í Tâi-gí kà lîng, í hoaⁿ-hí kàu-hâk、以理交心、以情交流。

Kám-siā tàk-ke, kám-siā Chiam Bûn-seng kàu-siū, kám-siā lán TLH. Nng-bāng Tâi-gí chhut thâu-thiⁿ, Tâi-gí tit thòaⁿ kàu choân sè-kài.

Koh-lâi it-tēng ē iōng chē-chē ê phah-piàⁿ, thui-sak Tâi-gí.

感謝詹教授

2023 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Tân Siù-kiok

Siú-sian góa ài kám-siā Tâi-lô-hōe kí-pân Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ, í-kip kám-siā thui-chiàn góa ê Kim-chôaⁿ hiaⁿ, jî-chhiáⁿ mā beh kám-siā só-ū ê sím-cha úi-goân hō góa ê khéng-tēng, Siù-kiok kin-á-lit chiaⁿ ũ chit ê ki-hōe khiā tiàm chia, góa phō tiòh chấp-jī-bân-hun kám-siā ê sim-chêng

lâi niá-chióng, chiáⁿ hoaⁿ-hí mā chiáⁿ tím-tāng; hoaⁿ-hí ê sī góa che jī-cháp gōa nī lâi tī Tâi-gí lō-siōng iōng-sim phah-piàⁿ hō--lâng khòaⁿ-tiòh, jî-chhiáⁿ siū-tiòh khéng-tēng, tui góa lâi kóng sī siōng hó ê chi-chhī kah kó-lê, kám-kak tím-tāng ê sī tōa khoân-kéng pēng m̄ sī hiah-nī-á iú-siān, só-í, chit hūn sú-bēng-kám it-tēng ài koh kah jīn-chin, kèng-ka m̄-nōa kian-chhī kè-siòk lòh-khì. Góa siōng-sin beh kiáⁿ tiō ũ pō, ũ pō tiō ũ lō, ũ bāng-sióng tiō ũ hi-bāng. Lî-chhiáⁿ lán koh ũ chē-chē ê iú-chì tâng-chê phah-piàⁿ, ũ phah-piàⁿ tiō ē khòaⁿ-tiòh sēng-kó.

Góa chū-chiōng thêh-tiòh kàu-hák chi-oân lín-goân ê chu-keh, góa tiō tī kàu-hák hiān-tiūⁿ kà kàu taⁿ, tiāⁿ-tiāⁿ chham-ka Tâi-gí siōng-koan ê gián-sip lâi cheng-chìn ka-kī ê sit-lék, 108 nī tui Chheng-hôa tãi-hák Tâi-oân gí-giân gián-kiù ú kàu-hák gián-kiù-só sèk-sū pit-giap. 112 nī tī Tâi-tiong kàu-iòk tãi-hák siu oân kok-bîn sió-hák kàu-su ka-chù gí-bûn léng-hék pún-thó gí-bûn Bân-lâm-gí-bûn choan-bûn khò-tēng. Kú-nī lâi it-tit chhui-sak chhin-chú kiōng-hák Tâi-gí, sī-tōa-lâng hām gín-á chò-hóe hák-sip, m̄-nā Tâi-gí lēng-lék chìn-pō, ũ ka-tiúⁿ jīn-tōng chi-chhī ê hák-sip hâu-kó koh kah hó, Tâi-gí ē chhut-thâu-thiⁿ.

Siù-kiok tī Tâi-gí-lō phō tiòh chek-kék phah-piàⁿ ê sim, it-tit tiām-tiām-á chò, òng-bāng Tâi-gí kè-siòk tēng-kin siⁿ-thòⁿ, chhui kóng pē-bú oe, ũ kóng tiō ũ hi-bāng. Koh chit pái kám-siā, chiok-hok tàk-ke sin-nī khoài-lòk, pēng-an sūn-sī!

2024 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Tiòh siúⁿ kám-giân: Gōng-gōng-á kiâⁿ!

Lîm Goát-ngô

Siú-sian kám-siā gún ê thui-chiàn-jîn Chiúⁿ Ūi-bùn kàu-siū. Kám-siā lâu-su khòaⁿ-tiòh gún ê ló-lék. Gún leh siūⁿ: Kám ũ chu-keh tiòh chit ê siúⁿ? Gún chai-iaⁿ chit ê siúⁿ sī Chiam Bùn-seng kàu-siū ê ka-siòk koan-khoán só sêng-líp ê “Tâi-gí-bùn Ki-kim”, tû-liáu kì-liām Chiam kàu-siū iā ũi beh chióng-lē lán tiong-siò-hák chu-chhim iu-siù ê Tâi-gí lâu-su. Hō tng-kî tī kàu-hák hiân-tiūⁿ phah chiân-hong ê Tâi-gí lâu-su chit ê kó-lē, Goát-ngô koh-khah jîn-úi chit ê siúⁿ sī tui chit ê tng-kî kiâⁿ Tâi-gí-lō ê kang-chok-chiá jōa-ní-á tōa ê un-loán. Gún kēng-ka niá-siū tiòh chit ê siúⁿ ê hék-sim kè-tát sī: Thê-chhiⁿ lán Tâi-gí kàu-iòk-chiá, ài iōng lán ê Tâi-gí khan-kà chhut ũ Tâi-oân-sim ê gín-á sī-sè, Tâi-oân chiaⁿ ũ bī-lâi.

Sū-sit siōng, gún chiōng-lâi m̄-bat phín kòe ka-tī tī Tâi-gí chit tiâu lō ũ siáⁿ-mih kiát-chhut ê piáu-hiân, koh-khah m̄-káⁿ siūⁿ ũ jīm-hô ê kòng-hiàn--ah! Hoan-thâu siūⁿ chit-ê chin, thài bô? Kiâⁿ tī Tâi-gí chit tiâu lō í-keng 22 tang. Tui chit-ê cha-bó-lâng lâi kóng, chheng-chhun kō chīⁿ bé bē tiòh--neh! Chit-chūn gún beh lâi tui gún ê chheng-chhun chò ìn-kì. Góa tiāⁿ leh siūⁿ, kám ũ lāng kiâⁿ Tâi-gí lō sī khin-khó--ê? Gún jîn-úi chió. Nā góa ka-kī--leh? Chêng Kong-goân 2002 nī hō-lí-hō-tô tǎh jip kà Tâi-gí chit tiâu lō, liáh-chún ē-sái tī kok-hāu-á chò chit-ê m̄-chiāⁿ lâu-su mā bē-bái. Thài chai-iaⁿ chhiūⁿ siang-kha lòh lòm-chhân--leh, múi chit-pō lóng tâng-khoáiⁿ-khoáiⁿ. Tû-liáu m̄-chai-iaⁿ án-chóaⁿ chò lâu-su í-gōa, hit-chūn gún chí-sī ko-siong pit-giáp ê hák-lék, án-ne ná-ū chu-keh chò lâu-su? Gún khai-sí pàng ang pàng kiáⁿ, lī-iōng hioh-khùn-jit khì thák jī-choan, sò--lòh koh thák jī-ki, 4 tang thèh tiòh tǎi-hák ê hák-lék. Tō tī thák tǎi-hák ê sī, chai-iaⁿ Tâi-lâm Sêng-kong tǎi-hák ũ Tâi-bùn-só, gún tit-tiòh ang-sài ê chi-chhiⁿ kè-siòk piáⁿ lâi thák gián-kiù-só. Tī Pîn-tong iā beh kà-chheh, hā-khò kóaⁿ hóe-chhia lâi Sêng-tǎi siōng-khò, thiám kah kiông beh thó tng-thâu. Gún bô kiu-kha, 3 tang thèh-tiòh sék-sū ê hák-ūi. Che sī góa kiâⁿ Tâi-gí lō thâu pái thè ka-kī kám-kak kiau-ngō. In-úi gún ũi gún ê choan-giáp hù-chhut ê sim-hiat tit-tiòh khéng-tēng.

Sui-bóng gún chò kàu-hák chi-oân jîn-oân beh óa 17 tang. M̄-koh gún jîn-chin ê

thāi-tō bô su hō chāi-chit ê kàu-su. Bóe--á hók-bū ê hák-hāu khui tãi-lí khoeh hō gún. Che sī thâu pái hō gún ê Tâi-gí lō ũ jia-hong phiah-hō ê kui-siok. Tong-jiân, gún kēng-ka ũ kiâⁿ--lòh-khì ê lèk-liông. Chò tãi-lí beh kah 5 tang, mā tī che kī-kan gún chin hó-ūn, ũ ki-hōe hōe-tng bó-hāu Sêng-tāi siu Tâi-gí su-chu-pan, koh-khah hēng-ūn ê sī, gún sūn-lī thong-kòe toing-hák su-chu ê kàu-kiám, thèh tiòh toing-hák pún-thó-gí (Tâi-gí) ê lâu-su pài. Tō tī gún jīn-ūi án-ne tō tùi-tit-khí ũi Tâi-gí cháu-chông bô-hioh ê un-su: Sêng-tāi Chiúⁿ Ūi-būn kàu-siū kap góa lūn-būn ê chí-tō lâu-su: Tân Lē-kun kàu-siū ê khan-kà--ah. Sū-sit sī: Lí ê phah-piàⁿ Thiⁿ-kong-peh-á choát-tùi bē khui-thāi--lí! Tâi-lâm tī hit tang khui 11 ê Tâi-gí lâu-su ê chēng-sek-khoeh--neh. Siūⁿ-tiòh chheng-chhun iú-hān, gún bô siàu-liân-ke ê hó náu-tì, m̄-koh gún ũ siàu-liân-ke bô ê piàⁿ-khùi. Gún bô kō-hū bó-hāu ê chai-pōe, bô kō-hū ũi tiòh Tâi-gí hùn-tàu ê su-tiúⁿ. Goát-ngô chit-chūn sī Tâi-lâm Tang-khu Āu-kah Kok-tiong chēng-sek ê Tâi-gí lâu-su--ah. Goân-lâi jiok bāng ê lō hong-hong-ú-ú, jiok bāng ê bák-sái kiâm-kiâm liâm-liâm, jiok bāng ê chu-bī khó-khó kam-kam.

“Hoe nā khui, iáh-á tō sio-sūi!” Gún tī Tâi-gí chit tè thó-tē chēng-choh ê sēng-kó sī phah-piàⁿ--lâi-ê. Gún tiòh kòe Kong-goân 2006 nī choân-kok gí-būn kēng-sài “Tâi-gí chek-sék ián-káng” choân-kok tē 1 miâ. Kong-goân 2008 nī choân-kok gí-būn kēng-sài “Tâi-gí lóng-thòk” choân-kok tē 1 miâ. Kong-goân 2013 nī Kàu-iòk-pō Būn-hák-chióng Hiân-tāi si “Hō âng-hê hiâm chhut-phâng” kàu-su-chơ tē 2 miâ. Kong-goân 2018 nī Pîn-tong-koân Būn-hák-chióng Sòaⁿ-būn “Chhá ài” Siā-hōe-chơ tē 1 miâ. Gún mā hiáp-chō chin-chē Tâi-gí ê sū-kang, kok koân-chhī ê phēng-sím, pōe-hùn, Tâi-gí-chheh ê chhut-pán, koân-chhī Tâi-gí gián-sip ê káng-su, gún chin ài iông Tâi-gí chhòng-chok seng-oáh ê táp-táp-tih-tih. In-ūi gún kian-sim siong-sìn: Kan-na iông lán ê òe chiah ũ chāi-tiāu piáu-tát lán Tâi-oân chit tè thó-tē ê sng-khó kam-tiⁿ! Chit-chūn gún choân-lék tī kok-tiong kàu-hák í-gōa, gún tng leh hiáp-chō ko-tiong Tâi-gí kàu-chāi ê pian-chip chhut-pán.

Gún chin kiau-ngō ē-tit iông pē-bú-ōe lám-phō chit tè thó-tē, iông lán ê pē-bú-ōe thiàⁿ-sioh thoân-kà lán ê gín-á sī-sè, mā hū-háp Chiam Būn-seng Sin-thoân-siúⁿ ê kià-bāng. Kin-á-jit gún tit-tiòh chit ê siúⁿ tī hoaⁿ-hí ê pōe-hiō sī phāiⁿ tī keng-kah-thâu ê chek-jīm. Chit ê siúⁿ tùi gún lâi kóng sī “Bū-hān ê êng-kng. Goát-ngô bān-siā!”

2024 Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

予咱ê gín-á tī正常ê母語環境大hàn

Chiúⁿ Jit-êng

人ê語言必須ài俱備「聽」、「講」、「讀」、「寫」四種能力 chiah算完整。英國歷史學家 John Man《2002 Alpha bê-ta ; 23》講過：「Chit-má ê文化演化已經變成電子化，訊息tī幾秒鐘內底就ē-tàng流通全世界，所以無具備讀寫能力chi ū是落伍ê代名詞。」

Chia ê話講了chiâⁿ實在。其實文字ê重要性早就有人講--kòe；中國人講：倉頡造字「…而創文字，天為雨粟，鬼為夜哭，龍乃潛藏」。希臘人講：「Kā in ê 思想過程記錄--lòh-lâi, in變kah有自覺，用心思想，……」。是因為有字母chiah予古希臘人ē-tàng釘根文明論述ê基石。

明顯較早知iáⁿ文字重要ê民族。文明比別人較早發展。M̄-koh台灣人到chit-má iáu無重視母語書寫，成做華語吞chiâh ê對象。有人預測30 tang內台語會消失，其他koh較弱勢本土語ê消失更加mài講。所以我自起頭tō決心推sak母語書寫，用好òh好用ê羅馬字beh教hō台灣人尤其是台灣gín-á ē-hiáu讀寫母語。

Chit-má雖罔有國民教育òh台語，m̄-koh讀寫kâng-khoán無受重視，無到10 % ê台語人ē-hiáu寫台語，甚至bē少人認為ē-hiáu講就好，無需要ē-hiáu寫。

最近五冬來，有機會來茄荳á國小教台語。過去ê學校難得有班級連教2冬，kan-taⁿ 1冬ê時間連教羅馬字拼音tō無夠，mài講beh koh教寫作。茄荳á國小ê gín-á有機會àn一年級tō學羅馬字拼音，五年級以後學寫作變做可能。當然一禮拜kan-taⁿ一節，beh教koh ài改作業確實會造成額外ê負擔，台語老師ài有使命感承受挑戰：做穡人辛苦種作是ng-bāng有好ê收成，討海人kap海poáh命是期待載滿漁貨回港、台語老師m̄驚辛苦是beh教hō gín-á ē-hiáu讀寫台語。

Tī現有條件，行這條路有tām-pòh-á siok-bók，m̄-koh gín-á tiáⁿ有超過咱想像ê表現，深深感嘆gín-á母語無好是大人ê失誤kap失策。樹á有伊天生ê性命力，咱若用心來灌溉，會當期待開花kap收成。

心內mā有一个堅持kap期待：向望咱ê gín-á tī正常ê母語環境大hàn，有溫暖ê母語滋養，ē-tàng寫出好ê母語作品，以後有機會提tiòh「Nobel Literature Prize」。

Chit-pái chiâⁿ榮幸得著詹文聲教授台語薪傳賞。感謝詹文聲教授幫贊守護母語，向望

鼓勵較chē人chò-hóe phah-piàⁿ, hō母語回復正常ê面貌。

2025.01.08

2024 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siūⁿ tit-chióng kám-giân

Phek-hôa ê kám-sióng

Khu Phek-hôa

Chiok kám siā Chiam Bùn-seng kàu-siū tui Tâi-gí lāng ê thiàⁿ-thàng, siat-lip Tâi-gí sin-thoân-siūⁿ hōe góa chit ê sió-chut-á ũ ki-hōe khiā tiám chia kóng ka-kī ê chhàu-phú kó.

Góa tī 2014 nî thong kòe lán Sêng-tâi Tâi-gí bûn chhek-giām tióng-sim jîn-chèng kàu taⁿ tú hó sī 10 tang, kàu-hák nî-chu iā sī 10 tang. Siūⁿ tong-chhōe ē kiāⁿ jip Tâi-gí kàu-hák sit-chāi sī

kan-taⁿ siūⁿ beh ũ 1 ê ē-tàng pōe-phōaⁿ ka-kī ê gín-á sêng-tióng, koh ē-sái ũ tām-pòh-á siu-jip lâi saⁿ-thiⁿ, bô siūⁿ tiòh ē éng-hióng góa ê âu-pòⁿ sî-lāng.

Hit sī cha-bó-kiáⁿ iáu teh thak kok-hāu, góa m̄ng i Tâi-gí khò siōng-khò ê chêng-hêng, cha-bó-kiáⁿ kóng lâu-su lóng kóng Tiong-kok-ōe, kan-ta khò-bûn ē pàng tiān-chú-chheh, sī kō Tâi-gí liām--ê. Góa chhoah 1 tiò, m̄ng sī án-chóaⁿ bô iōng Tâi-gí lâi kà, cha-bó-kiáⁿ kèng-jiân ká góa ìn kóng, “M̄ sī só-ū ê lāng lóng kap lí káng-khoán ē hiáu kóng Tâi-gí.” Sim-koaⁿ lâi gōng-siūⁿ án-ne góa m̄ thang lâi khi hák-hāu kà Tâi-gí.

Tán hāu-seⁿ khi thak iū-chí-ián, gín-á lóng lī-kha-chhiú--ah, góa choăn khi m̄ng beh kà Tâi-gí ài siáⁿ khoán chu-keh, khòaⁿ tiòh khò-pún iū koh chhoah 1 tiò, hia ê jī lóng m̄ bat--góa, kèng-jiân koh ũ abc, taⁿ hāi--loh, beh án-chóaⁿ chiahang bat jī thong-kòe khó-chhi? Chhéng-kàu chāi-giáh lâu-su, i kóng “He sī Lô-má pheng-im m̄ bián òh, kan-taⁿ 10 hun niā pàng i khi--lah.” Hit sī m̄ bat pòⁿ-hāng, m̄ koh iáu sī kám-kak koài-koài.

Chū-jîn thiaⁿ kóng bô tōa bûn-tê, m̄ koh beh kà--lāng, eng-kai ài ũ thak siá ê lêng-lék, chhōe lâi chhōe khi tī bāng-lō téng hoat-hiān ũ 1 ũi Tân Kim-hoa lâu-su choân-bûn teh kà lāng Tâi-bûn, chiok hoaⁿ-hí, m̄ koh khà kúi-ā-pái tiān-ōe, lóng bô lāng chiap, siūⁿ kóng ài kín chhōe pát ũi òh chiahang sī thâu-lō. Ka-chài ũ lāng pò kóng Ko-su-tâi Gí-chhek Tiong-sim ũ khui-khò, kín khi pò-miâ, bô-siūⁿ-tiòh pò-miâ cháh-chí--ah. Ka-chài ũ pêng-iú kóng i thè góa m̄ng khòaⁿ m̄i, bóe-chhiú ũ pò sêng-kong, chiahang sèk-sāi góa ê kùi-jîn Kim-hoa lâu-su.

Thong-kòe jîn-chèng koh ài khi chham-ka kàu-chi jîn-oân hùn-liân thèh chu-

keh, chiah ũ ki-hōe thang khì hák-hāu kà khò, chit pái iū koh tng tiòh khùn-lân. Beh pò-miâ ài ũ chì-chió thong-kòe B2 ê cheng-su, m̄-koh hit sī tãⁿ siu tiòh sêng-chek toaⁿ, iáu bô cheng-su, chí-hó bīn-phôe kek kâu-kâu, khá tiān-ōe khì mng chú-pān tăn-ūi, kám thang seng pò-miâ, cheng-su sū-āu chiah pó? Kong-ka ki-koan, kong-sū kong-pān, sūi kóng kán-chiong kúi-tēng kah chin chheng-chhó, bô cheng-su bē-sái chham-ka, góa sūi ká kóng, tán góa siu tiòh C2 ê cheng-su tòh sūi pó hō in, chú-pān jīn-oân kiaⁿ ka-kī thiaⁿ tâⁿ--khì, koh ká góa khak-jīn 1 pái, mng: “Lí kám ũ-iáⁿ sī C2 ?” Góa in sī. Pò-miâ sêng-kong, sūn-lī thèh tiòh kàu-chi chu-keh.

Tī kàu-hák ê kòe-tēng kap góa òh Tâi-būn káng-khoán, tú-tiòh chin chē thiau-chiàn, ka-chài chheⁿ-mê--ê m̄ kiaⁿ chhèng, gōng-táⁿ kap i piàⁿ. Ē-bīn kóng kúi hāng tī bô káng kai-tōaⁿ ê kok-chióng tú-gū.

Iū-chí-ian ê gín-á siōng kó-chui, bô-lūn kà siáⁿ in lóng òh kah chin hoaⁿ-hí, tèk-pát sī jīn LMJ pí sió-hák-seng koh khah lī-hāi. Khó-lū gín-á sè-hàn bô hoat-tō chù-sim siuⁿ kú, góa ē siat-kè phòe-háp chú-tê ê chhiú-kang hō gín-á ná chò ná òh siong-koan gí-sū kap té-kù, hāu-kó bē báí. Keh tang ōaⁿ 1 ũi chú-jīm, kèng-jiân ká góa kóng, “Goán sī chhiáⁿ lí lâi kà Tâi-gí m̄ sī kà chhiú-kang, kám sī hō gín-á chhiúⁿ Tâi-gí koa thiàu-bú tòh hó?” Eh, góa mā m̄ sī lâi kà chhiúⁿ-koa thiàu-bú ê neh! Sui-bóng kō-thong bô siáⁿ hāu-kó, góa iáu sī kian-chhī ka-kī ê kàu-hák siat-kè. It-tit kàu bó-chhin-cheh só chò ê chhiú-kang, tú-hó ē-tàng tī piáu-ian ê chiat-bók sú-iōng, chú-jīm chiah choán-piàn thāi-tō. Goán-lâi in ài ē-sái piáu-ian, thang thèh chhut-lâi hông khòaⁿ ê mih. Sít-chāi kóng che m̄ sī kàu-hák ê pún-ì.

Kà kòe siōng hàm ê 1 keng kok-sió sī ũ ka-tiúⁿ hoán-èng Tâi-gí hun-sò siuⁿ kē, kàu-bū chú-jīm kèng-jiân iau-kiū góa tiâu-chéng hun-sò , m̄ sī khì kàu-iók ka-tiúⁿ cheng-khak ê koan-liām. Sò-lòh koh kóng chū āu hák-kī khai-sí, khò góa lâi kà, hun-sò i lâi phah tòh hó, chē sít-chāi sī khòaⁿ Tâi-gí chiok bô, chiok khó-ò ê chò-hoat. Ták-ke eng-kai ke-kiám ũ thiaⁿ kòe hák-hāu iau-kiū Tâi-gí hun-sò bē sái siuⁿ kē ê tãi-chì, iā ũ thiaⁿ-kòe Tâi-gí khò ài chù-tiōng chhù-bī sèng téng-téng, che tàu-té sī beh kiù Tâi-gí àh-sī hāi Tâi-gí--leh? Chèng-siōng ê kàu-iók kám sī án-ne? Chóng--sī bô ka-kī ê kok-ka, beh ná ũ cheng-siōng ê kàu-iók khoân-kéng--leh?

Chit kúi tang góa ũ khì Ko-su-tāi chiap Tē 2 choan-tióng Tâi-gí pan ê khò, hák-oân lóng í-keng sī chāi-giáh ê tióng-òh lāu-su, ũ lāng in-ūi hoán-ló hông chhiau-giáh ài tiâu hák-hāu, ũ lāng sī chin-sim ài Tâi-gí, tui Tâi-gí ũ thiàⁿ-sim chiah lâi thak--ê, m̄ koán siáⁿ khoán in-toaⁿ, chóng--sī 1 ê hō in jīn-bat Tâi-gí būn-sú ê ki-hōe. Góa ká chit kúi tang lâi, ùi lán TLH kap Sêng-tāi su-chu-pān, só òh tiòh ê mih, lóng bô chhàng-pō kóng hō hák-oân chai-bat, n̄g-bāng in bī-lâi tī Tâi-gí lō thang jīn-chin phah-piàⁿ.

Soah bóe, góa beh kám-siā kúi ũi góa ê kúi-jîn, tē 1 ũi sī ín-chhōa góa kiâⁿ Tâi-gí lō̍ ê Kim-hoa lāu-su, koh lâi sī it-tit kó-lē--góa, bô hiâm góa han-bân ê Tiuⁿ i-seng, ták-pái kìⁿ-bīn lóng hō̍ góa koh khah ũ khùi-lát kè-siòk kiâⁿ. Lēng-gōa sī Chiúⁿ Ūi-bûn Kàu-siū, sī i sēng-lip Tâi-gí Kok-ka-tūi, hō̍ góa ũ ki-hōe chiâⁿ chò chāi-giáh lāu-su, khi̍ tiong-òh kè-siòk tiām-chí, kám-siā.

2025 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Thng kam bit tiⁿ – Tâi-oân-ōe chit tiâu sin-thoân ê lō

Î Giòk-ngô

Tâi-seng kám-siā Chiam Bùn-seng kàu-siū tui lán Tâi-oân ê kòng-hiàn, Sêng-tâi Tâi-oân Gí-bûn Chhek-giām Tiong-sim kap Tâi-oân Lô-má-jī Hiáp-hōe siat-lip Tâi-gí Sin-thoân siúⁿ, kó-lē kap khéng-tēng Tâi-gí-bûn kang-chok chiá. Koh-lâi, kám-siā Tâi-lô-hōe chhòng-hōe lí-sū-tiúⁿ tī Ko-hiông Siā-khu Tâi-hák khui Tâi-gí khò-tēng, koh ù Tâi-gí-bûn sian-chìn ê kó-lē, in-ūi chia-ê ki-iân góa chia ē-tàng jīn-bat Pêh-ōe-jī, hāⁿ-jip Tâi-gí-bûn ê sè-kài. Tit-tiòh chit-ê siúⁿ, kám-kak chin êng-kng. Bī-lâi, gún kāng-khoán beh kīn-tòe sian-chìn ê kha-pō kè-siòk phah-piàⁿ.

Lán kiáⁿ tī súi--nih

Chò lâu-su sī gún sè-hàn ê chì-goān. Kok-tiong pit-giap khó su-choan, ko-tiong, ko-chit, ngó-choan, kiát-kiòk su-choan bô tiâu, cháu khì thák ko-tiong. Tâi-hák liân-khó thiaⁿ sò-hák lâu-su ê kiàn-gī, tiâu Tām-kang Kok-chè Bō-ék hē, chit pái kap Su-hoân Tâi-hák bô-iân. Chut-giap liáu-āu chò chìn-chhut-kháu giáp-bū 10 gōa tang. Ioh khòaⁿ mǎi, hit-chūn interview iōng tó-chit-khoán gí-giân? Tâi-gí kap Eng-gí/Jit-gí. Che sī ē-hiáu Tâi-gí ê lī-ek.

1997 koh ù 1 kái ki-hōe thang chiáⁿ-chò lâu-su, chiū-sī hák-sū āu kàu-iòk hák-hun pan. Tiong-kok gí-bûn ê tê-bók ù 1 tiâu kàu-taⁿ iáu ē-kì-tit. Tông-si “Chhun Bāng” chit siú si ù kúi-ê jip-siaⁿ? Hó-ka-chài, āu--lâi hòng-khì bô thák, m̄-chiah 5 tang āu kiáⁿ lâi Tâi-gí chit-tiâu lō, thoat-lī Tâi-gí chheⁿ-mê-gû.

2010 thong-kòe Tâi-gí jīn-chèng, 8--goéh chham-ka kàu-hák chi-oan jīn-oân pòe-hùn, thèh tiòh chèng-su. Liáu-āu koh chham-ka kúi-nā kái jīn-chèng khó-chhi, ūi-tiòh thê-seng ka-kī ê Tâi-gí lêng-lék. Chin hoaⁿ-hí sè-hàn ê bāng-sióng chóng-sng beh sit-hiān--ah.

Hit tang seng tī sió-hák-á kiam kúi-chiat-á khò, tī gún a-hiaⁿ in tau ê hū-kīn, in

ê gín-á lóng thak hia. Góa mā tī hia tòa 10 gōa tang, tui hit-khơ-lê-á kài sék-sāi. Kok-tiong Tâi-gí-bùn tī siā-thoân khui, hák-hâu ũ sim beh khui-khò, lán mā khì chi-oân. Thâu 1 keng khì Lâi-bùn kok-tiong, sui-bóng khah hng, put-jī-kò ke bat chit-ê só-chāi, it-kiam-jī-kò, bong lâ-á kiam sé-khò. Chiáh-tàu liáu sūi chē kheh-ūn kàu Kī-san, pōaⁿ-chhia óng Lâi-bùn. 1 tang āu lán kâ khò kau hō tòa hū-kīn ê iú-chì, ñg-bāng khò-tēng kè-siòk lóh-khì.

Chìn-siu koh-khah liáu-kái Tâi-oân lèk-sú, bûn-hòa kap gí-giân

Thak gián-kiù-só ê sī-chūn, kàu-siū kó-lê goán chham-ka gián-thó-hōe kap tâu-kó. 2011 gún chit pan bē-chió tông-chhong tī tē 12 kài “Choân-kok Gí-giân-hák Lūn-bùn Gián-thó-hōe” hoat-piáu lūn-bùn. Góa hó-ūn liòk-chhú hái-pò hoat-piáu, tê-bók sī *Tâi-gí ê Pí-kàu kù--ùi i-pēⁿ tui-ōe lâi thàm-thó*. Góa koh ũ ki-hōe tâu-kó tī “Ko-hiông Bùn-hiàn” (2 kng 1 kī 2012/03 P158-162), chit pún sī Tiong-Eng-bùn kī-khan. Ūi-tiòh lūn-bùn ē-tit-thang khah-chá oân-sēng, gún sio-chio chơ lūn-bùn siá-chok thak-chheh hōe, thàu-kòe Só-tiúⁿ hiáp-chō thê-seng siá-chok ki-khá kap lêng-lek. Kám-siā gún Tâi-bùn-só ê kàu-siū put-sī chí-tō kap koan-hoái.

Ūi Tâi-gí khò-tēng kàu thak-chheh hōe

2012 só-tiúⁿ chhui-chiàn gún khui-siat Tâi-gí khò-tēng tī gí-bùn kàu-hák tiông-sim. Góa iáu teh siu-khò, chún-pī siá lūn-bùn, seng siōng 1 ê pòⁿ-pơ, chhun--ê hō siān-pái hōaⁿ. 3 tiám-cheng ê chú-tê sī “Tâi-gí-bùn ê sò-ióng kap bāng-lō chu-goân”. Sī-kan té-té, só-pái tiāⁿ-tiòh ē siāu-kài Pêh-ōe-jī, koh ũ Lô-má-jī bûn-hòa cheh ê oáh-tāng... In-ũi ē-hiáu Pêh-ōe-jī chiū ũ hoat-tō iát-thòk khah-chá ê bûn-hiàn.

Tâi-gí khò-tēng kiát-sok, lūn-chin kóng té iáu-bē chāi. Tàk kī lóng ũ hák-oân hi-bāng ē-tàng chham-ka kī-tha khò-tēng, kè-siòk hák-sip. In kám-kak chò-hóe thak-chheh mā bē-bái, chhōe chit-ê só-chāi, hō-siong kau-liû. Goán bat tī kúi-ê só-chāi chhì thak, lóh-bóe keng MOS, chit-ê só-chai kài sù-sī, in-ũi hia ũ thó-lūn sek khah chū-iû, bē kâ lāng kiáu-jiáu--tiòh.

Oân-chéng ê gí-giân lêng-lék pau-hâm thiaⁿ, kóng, thak, siá

Chū sè-hàn gún tī chhù--nih kóng Tâi-gí, kàu sió-hák-á òh-tiòh Tiong-bùn, kok-tiong, ko-tiong koh ũ Eng-bùn. Ko-tiong pit-giáp ê hioh-joáh òh Jit-bùn. Tī tãi-hák mā ũ Eng-bùn kap Jit-bùn ê khò. Eng-gí, Jit-gí lán ē-hiáu thak, siá, Tâi-gí soah kan-ta

ē-hiáu thiaⁿ kap kóng niā-niā. Tâi-gí ũ bûn-jī, lán tiòh kín-kín hòng-sàng, lêng-lêng khin-khin sang-sang kóng Tâi-gí, siá Tâi-bûn.

Lán Tâi-oân chòk-kûn, gí-giân to-goân, tī chit-khoán khoân-kéng ē-hiáu 3 chióng gí-giân eng-kai chin chū-jiân. Tâi-oân-lêng bē khòaⁿ-tiông ka-kī ê gí-giân siông-tōa ê goân-in sī tng-kī hō lêng sit-bîn thóng-tī, lán ê gí-giân, bûn-hòa hō lêng chau-that, tá-ap, jīn-úi ka-kī ê gí-giân chhō-siòk, bô lō-iông. Kī-thāi lán m̄-nā ē-hiáu Tâi-gí, mā óh kóa Hakfa, Goân-chū-bîn gí. Chhiūⁿ Au-chiu kok-ka kâng-khoán, siông-bô ē-hiáu 3 chióng gí-giân.

Kàu-hák khang-khòe, ùi hoat-im ki-chhó kàu Lô-má-jī su-siá

Lán ê chò-hoat: Tē 1, kō Tâi-gí chò kàu-hák gí-giân. Tú-tiòh gōa-kok hák-seng, ke-kiám lām kóa Eng-gí, chīn-liông bô Tiong-gí. Tē 2, tàk chiat khò liū Tâi-gí jī-bó kap siaⁿ-tiāu, tui bī-lái óh gōa-gí ũ pang-chān. Sng Tâi-gí ABC bingo, sim-sek koh chhū-bī. Tē 3, kà hák-seng ká khò-bûn--nih ê chū-im hū-hō kái chò Tâi-gí ê jī-bó, án-ne jī-bó chiū jú lâi jú sék. Khò-pún lâi-té ê liân-sip mā siá Lô-má-jī, bô siá Hàn-jī. Tē 4, kà tiong-nī-kip í-siông ê hák-seng siá Peh-ōe-jī miâ-sèⁿ. Tàk chiat khò siá 3 kái, kàu kī-bóe, tàk-ê gín-á ē-hiáu kóng ka-kī ê miâ-sèⁿ, tōa-to-sò mā ē-hiáu siá--ah. Tē 5, hák-seng hoat-giân, thó-lūn ê sī-chūn chīn-liông sú-iông Tâi-gí, chit-hāng tiòh tàk-put-sī ká in thē-chhéⁿ. Hák-seng hō-siong chi-kan ũ teh kóng Tâi-gí koh-khah chió, bô-kàu 1 siáⁿ, sió-hák-seng ê sú-iông lút koh-khah kē. Che su-iàu ka-têng, hák-hāu, siá-hōe gí-giân ì-sek thē-seng, cheng-hú cheng-chhek lòh-sit.

Bān-hāng tãi-chì kóng Tâi-gí

Tī chit-kóa só-chāi, chhiūⁿ lī-piān siong-tiām, chhiau-chhī, kong-ka ki-koan..., bat tú-tiòh lêng iau-kiū lán kóng Tiong-gí, in-úi in thiaⁿ bô Tâi-gí. Pò tiān-ōe-hoan ê sī-chūn chhiang-chāi tú-tiòh. Tú-tiòh che chiū siūⁿ kóa phiat-pō, chhiūⁿ ná kóng chng-thâu-á ná pí, á-sī chhiú-ki-á sa--leh phah hō in khòaⁿ, mā kóng hō in thiaⁿ, koh ũ Eng-gí, Tâi-gí thau-lām. Gún tau chit-tah Fami ê tiām-oân ũ kái-piàn, chit-chūn mā ē thiaⁿ tiòh in kō Tâi-gí kap lêng-kheh tui-ōe.

2 tang cheng tī kiān-sin-pāng ũn-tōng, siông thoan-thé khò-têng. Ū 1 kái, góa kóng Tâi-gí, kàu-liān tī tãi-á-téng hoah “kóng Tiong-gí”. Hit-tang-chūn góa ké-íáⁿ thiaⁿ bô. Āu--lâi tī i ê khò góa kâng-khoán kóng Tâi-gí, i mā ke-kiám kóng. Lán siông-sìn kian-chhī kō Tâi-gí seng-oáh, ē ũ koh-khah chē lêng ká ka-kī ê bó-gí chhōe-tng-lâi.

2025 Chiam Bûn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

康順添

文字傳世千萬代

聲音教化通人知

教lán知恩不忘本

授lán台語siōng厲害

逐家好，我是台灣gín-á康順添，學生攏叫阮阿添老師，chit-má佇桃園ê國中教台語。拄才踏話頭七字仔是chhàng頭七字仔，毋知逐家kám ũ聽--出-來？

今仔日會當得著這ê賞真歡喜，拈起感謝我ê父母（in今仔日攏有來）從細漢就予我有一ê台語家庭掠外，頭起先，我欲感謝ê就是lán詹文聲教授台語文基金會以及發枝台語基金會kap台灣羅馬字協會ê肯定，予我會當得著詹文聲教授薪傳賞，有lín佇遮，我才知影台語路上我毋是孤單一ê人，予我會當閣較堅定跟綴著詹文聲教授ê kha-jiah，佇台語這條路繼續拍拈落去。

Sòa--lòh-lâi我欲感謝發枝台語基金會ê董事，mā-sī lán台灣鄉土作家--蔡文章老師（毋知伊kám ũ來），goán已經sèk-sāi 30冬矣，台語文化拈起語文專業掠外，閣有lán ê歷史、lán ê文學。雖罔，goán佇全一ê所在教gín-á寫文章，伊攏共人講goán是同事，毋過，佇文學這部分是伊教我bat台灣文學，教我án-ná寫文章，教我án-ná教學生bat台灣文學，感謝蔡文章老師，mā感謝發枝台語基金會內底所有為台語拍拈ê先輩。

落尾，我beh感謝--ê是咱成大蔣為文主任koh有咱台文系所有ê老師。我講台語50冬矣，一直共人講我是正港台灣人，不而過，soah毋知影誰是王育德、誰是王育霖、誰是林茂生，連白話字是啥攏毋知，這50冬活kah真見笑。自從來成大台文系讀師資班才知影台灣文化是萬底深坑，講會了bē盡，講予你bat，喙鬚就好拍結。來成大台文系讀師資班才知影一碗鯪魚糜ê故事，上蔣主任ê課才知影是án-chóaⁿ咱講ê是台語毋是閩南語，我攏共學生講閩是thâng-thōa，咱beh講人話，無beh講thâng-thōa話，這攏是ùi蔣主任hia學來--ê。上蔣主任ê課才知影原來龍ê意識是ùi越南來--ê，soah去予對面彼ê bē-kiàn-siàu ê國家拈去用，後--來就án-ne變做in ê。彼ê國家kap in ê人，生本就áu-bân，物件估--ê就講是in ê。彼工佇立法院，一ê立法委員用台語講話，一ê kā-kam-á--ê就講『用國語講，你講台語我聽不懂。』我leh xxx。你頭giáh台灣天，跔踏台灣地，吃台灣米、啣台灣水5、60冬，bē-hiáu講台語，真正是bē-kham-tit人氣，我拖仔提--leh強欲共電視kòng予pháiⁿ，我若是彼ê立法委員，我會共講「我chit-má講ê就是咱台灣ê國語。」真正是氣死驗無傷。來成大台文系讀冊才知影咱台灣有足濟頭人進前佇海外拍拈，幾若擺擺差一屑屑仔就會當予台灣成做一ê真真正正獨立ê國家，來成大台文系讀冊才知影，70幾冬前為台灣自由獨立拍拈ê頭人，去予人掠去淡水河邊，

手盤kng鉛線1 ê 1 ê槍殺，想起這段過去，心內就艱苦，目屎就強欲tin--落-來。咱毋是欲sái-lōng族群ê對立，咱只是袂當bē-kì-tit彼段曾經發生過ê台灣歷史，咱向望未來台灣會當koh-khah和諧，會當成做一ê真真正正主權獨立ê國家。

我chit-má有閒就會用台語寫散文、詩、小說、七字仔投稿佇咱台灣字雜誌、府城教會報，有時間就會去掀彼本《台灣苦悶的歷史》，逐擺讀攏有無仝款ê感受，予我感覺我是一ê台灣人，koh有足濟代誌愛去做。遮攏是成大台文系予--我-ê。我ê時間差不多矣，koh有足濟話以後有機會才koh kap逐家分享。Koh一擺感謝咱詹文聲教授台語文基金會、發枝台語基金會kap台灣羅馬字協會、成大台文系，多謝逐家！

2025 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

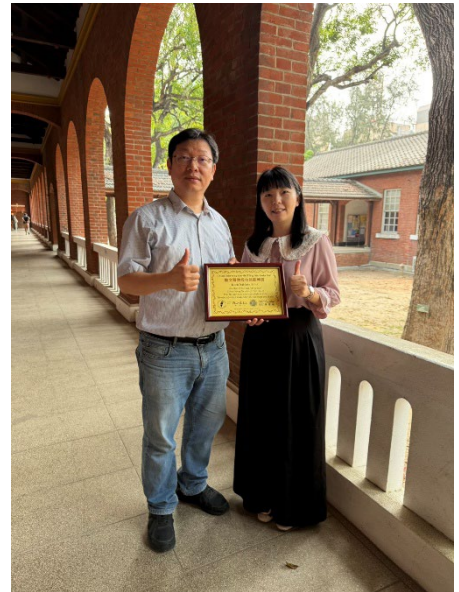
Koeh Nái-bùn

To-siā phêng-sím úi-oân ê khéng-tēng, to-siā sin-khu-piⁿ pōe-phōaⁿ góa hām góa tâng-chê phah-piàⁿ ê iú-chì kap hák-seng gín-á. Kin-á-jit ē-tàng tiòh siúⁿ, sim-lāi ũ móa-móa ê kám-un koh ũ chē-chē ê kám-tōng. Chit hūn êng-kng siók-î chit chấp-lōa-tang lâi, só ũ tī pún-gí thui-sak hō góa chi-chhî khé-hoat ê lâng. Chiáⁿ-chò chit ê lâu-su, góa ũ chit ê goân-bāng: hi-bāng gín-á jīn-tōng lán ê gí-giân, kóng lán ê bó-gí, ká lán bó-chhin ê òe kè-siók thoân-sēng--lòh-khì.

Tī kàu-hák hiân-tiūⁿ, lán tiāⁿ-tiāⁿ khòaⁿ ē tiòh hák-seng gín-á tùi bó-gí ê seⁿ-hūn kiaⁿ-hiāⁿ. Kiaⁿ ka-kī thiaⁿ bô, kiaⁿ ka-kī bōe-hiáu kóng, kiaⁿ pún-thó gí-būn ê sēng-chek bô-hó, kiaⁿ pún-gí-khò ē chō-sēng in ê ap-lék... Khòaⁿ gín-á àn-ne, sit-chāi chiáⁿ m̄-kam, sī-án-chóaⁿ kóng bó-gí soah chiáⁿ-chò chit kiāⁿ ũ ap-lék ê tãi-chì, só-tì góa hi-bāng gín-á tī góa ê pún-gí-khò lâi-té sī òh pún-gí, kóng pún-gí, kēng-ka ài sng pún-gí. In-ūi bó-gí tō sī seng-oáh, seng-oáh tō sī gí-giân.

Thui-sak pún-gí ê kòe-tēng, góa chin kah-ì hām hák-seng gín-á choh-hóe oân-sēng chit kiāⁿ tãi-chì, chit ê oáh-tāng. Iáu ē-kì-tit chhōa gín-á chhòng-chok Tâi-gí hōe-pún ê sī-chūn, gín-á bat hun-hióng kóng ēng lán ê òe kài-siāu lán sin-khu-piⁿ ê būn-hòa sī chit kiāⁿ chiáⁿ ũ ì-gī ê tãi-chì. Iáu ē-kì-tit gín-á leh chún-pī tap-chhùi-kó ê sī, tùi chit-khai-sí bōe-hiáu kóng Tâi-gí kàu lòh-bóe ē lián-tng, thé-hōe tiòh ka-kī ê chìn-pō mā liáu-kái lán gí-giân ê súi-khùi. Iáu ē-kì-tit thoân-sēng būn-hòa chún-pī oáh-tāng ê kòe-tēng lâi-té, hō chit tīn gín-á seng-oáh ũ phah-piàⁿ ê bók-piau, chhōe tiòh ka-kī jīn-seng ê ì-gī bú-tai kap kè-tát. Chia ê kòe-tēng sui-bóng chin thiám-thâu, put-jî-kò gún tit tiòh--ê sī koh-khah chē khoài-lók koh-khah chē boán-chiok.

Lī-ēng oáh-tāng, lī-ēng khò-tēng chhōa gín-á chit pō chit pō liáu-kái lán bó-gí ê súi, jīn-bat lán būn-hòa ê tèk-sek. Khòaⁿ tiòh gín-á chū-sìn tãi-hong khiā tī bú-tai téng, ēng ka-kī ê bó-gí piáu-hiân tùi chit tè thó-tē ê jīn-tōng, ēng bó-gí ká ka-kī ê siūⁿ-hoat tōa-siaⁿ kóng chhut-lâi. In hō góa khòaⁿ tiòh Tâi-gí ê sèⁿ-miā-lék, hō góa chai-iaⁿ chí-iàu lán khéng chò, bó-gí tō bōe tng-kin. Oáh-tāng ê cheng-chhái chhù-bī lóng sī lâu-su kap hák-seng gín-á chò-hóe phah-piàⁿ ê sim-hoeh mā sī būn-hòa thoân-sēng ê hi-bāng.

Kám-siā chú-pān tan-ūi tui tē it sòaⁿ lâu-su ê chi-chhî kó-lē, chit ê êng-kng tui gún lâi kóng sī chit ê chiâⁿ tōa ê khéng-tēng, mā thê-kiong gún kè-siòk hiòng-chiân-kiâⁿ ê khùi-lát. Níá chit ê chióng m̄-sī chiong-tiám, i tãi-piáu ê sī koh-khah chē chek-jīm ê khai-sí. Chit tãi thoân chit tãi, Tãi-gí bōe tng kài. Góa ē kè-siòk tī kàu-iók ê hiân-tiûⁿ pōe gín-á kóng bó-chhin ê oe, ēng lán ê siang-chhiú hoat-iông lán ê bûn-hòa, ēng lán ê chit pō chit kha kiâⁿ lán ê lō.

2025 Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân-siúⁿ tit-chióng kám-giân

Pèh Lē-hun

Chin hoaⁿ-hí mā chin kám-siā lán ki-kim-hōe tùi góa ê khéng-tēng, kó-lē, hō góa tit-tiòh “Tē 6 Kài Chiam Bùn-seng Kàu-siū Tâi-gí Sin-thoân Siúⁿ”, che-sī góa chit-sì-lâng chin tát-tit tin-sioh kap kiau-ngō ê êng-kng.

2011 nî sī góa jîn-seng tióng chin-tiōng-iàu ê chit-ê sî-kan-tiám: Góa táh jip-lâi Tâi-gí ê sè-kài, choǎn tī Tâi-gí lō-téng it-tit phah-piàⁿ kàu taⁿ. Góa pún-chiâⁿ sī Tâi-gí ê chheⁿ-mê-gû, soah tī hit-nî khó tiòh Kàu-iòk-pō Tâi-gí jîn-chèng choan-giáp-kip, sòa--lâi 2015 nî pian-chip “咱來考C” chham-khó-chheh ê jīm-bū oân-boán í-āu, koh-chài chit-kái thong-kòe Kàu-iòk-pō ê choan-giáp-kip, 2019 nî mā sūn-sī thong-kòe Sêng-tâi Tâi-gí jîn-chèng ê choan-giáp-kip. Tī Tâi-gí jī-im-jī-hêng ê pō-hūn, 2013 nî thâu-kái chham-ka choân-kok gí-bún kēng-sài, sêng-chek thô-thô-thô, m̄-koh góa phah tng chhiú-kut tian-tò ióng, 2014 nî tiòh tē 14 miá, keh-tng-nî 2015 nî tiòh siā-hōe-chơ ê thâu-miá.

Uì “kóng Tâi-gí” ē hō-lâng chú-hoat ê nî-tâi, kiâⁿ kàu hiān-chhú-sī “Tâi-gí” chiâⁿ-chò kok-ka gí-giân, khòaⁿ tiòh Tâi-oân-lâng kóng Tâi-gí ê pí-lē soah ná lâi ná kē, iú-kī sī jú siàu-liân jú han-bân kóng, góa sim-lâi put-chí-á hi-bī, òng-bāng chin góa ê lêng-lék lâi chhui-sak Tâi-gí, pang-chō iú-chì.

1. Pian-chip Tâi-gí-chheh: “咱來考 C, 台語活詞典, 咱來考 B&C” chit saⁿ-thò chham-khó-chheh, chí-ín iú-chì liáh tiòh khó-chhì ê mê-kak. “青瓦厝 ê 安妮” kòe-sū chin un-loán, sek-háp thàu-kòe chheh-pún chhōa-niá chheng-siàu-liân jîn-bat Tâi-gí ê súi, kiàn-lip cheng-hiòng ê jîn-seng thāi-tō.
2. Hú-tō iú-chì khó Tâi-gí jîn-chèng : Tī Sin-tek Bú-gí Hiáp-hōe kap Hōa-kong Ki-kim-hōe ê jîn-chèng khò, hú-tō chē-chē hák-oân thong-kòe tióng-ko-kip jîn-chèng, iú-kī Bú-gí Hiáp-hōe sī chit-kóa ū bú-gí ì-sek ê pē-bú só chhòng-lip ê ki-kòe, in tōa-pō-hūn lóng chin siàu-liân, gín-á mā iáu chin iú-chí^m, in òng-bāng thê-seng ka-kī ê Tâi-gí lêng-lék, m̄-nā ū chài-tiâu kà ka-kī ê gín-á, koh tī Hiáp-hōe kí-pān bú-gí ê oáh-tāng, khò-tēng, ká Tâi-gí thòaⁿ--chhut-khì.
3. Kà hák-seng liân-sip Tâi-gí ián-soat, lóng-thók kap jī-im-jī-hêng: Í jī-im-jī-hêng lâi kóng, ká hák-seng uì oân-choân bē-hiáu, khan kàu thêh-tiòh choân-kok-sài ê mng-phiò, hun-sò koh bē-bái, hō góa chiok ū sêng-chiū-

kám--ê.

4. Tâu-kó choân-kok gí-bûn kēng-sài ê lóng-thòk-kó: Góa iau-kiû ka-kī ták nî lóng ài tâu-kó, òng-bāng hō chham-sài-chiá kóng chhut hó thiaⁿ ê Tâi-gí, hō thòk-chiá thak tiòh bûn-ngá ê Tâi-bûn, thê-seng it-poaⁿ-lâng tùi Tâi-gí ê ìn-siōng.
5. Liáh-gōa iáu-ū Kàu-iòk-pō sū-tián sū-tiâu pian-siá, pún-thó-gí ì-sek-lèk soan-káng, kàu-hák hun-hiáng téng-téng, lóng-sī góa chhui-sak Tâi-gí, liáp-chek chū-thaⁿ sit-lèk ê hong-sek.

Góa chit-ê-lâng ê lêng-lèk chin iú-hān, m̄-koh só-ū hām góa chò-hóe sēng-tióng ê iú-chì tō hó-chhan-chhiūⁿ sī góa ê hun-sin, put-koán-sī to hām góa tī bô-kāng ê só-chāi thoân-thòⁿ Tâi-gí, che tō-sī “chèng-lâng kng soaⁿ, soaⁿ ē tâng” ê ì-gī--ah.

Chit-kái ē-tàng tit-tiòh chit-ê siúⁿ, ài kám-siā múi-chit-ê khan-kà--góa ê siān-pái lâu-su, tì-sek sī bû-té chhim-kheⁿ, góa ē kè-siòk mî-nōa hák-sip cheng-chìn, ūi lán Tâi-gí kòng-hiàn koh-khah chē ê sim-lèk, kám-un, ló-lát.